

УДК 908:78]:37

<https://doi.org/10.37041/2410-4434-2019-14-4>

МУЗИЧНЕ КРАЄЗНАВСТВО В СИСТЕМІ НАУКОВОГО ЗНАННЯ: ІСТОРИКО-ПЕДАГОГІЧНИЙ АСПЕКТ

Олеся Ткачук,

*аспірант очної форми 1-го року навчання
Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих
імені Івана Зязюна НАПН України, м. Київ
e-mail: olesya-tkachuk@ukr.net*

Анотація. У статті схарактеризовано значення музичного краєзнавства у системі наукового пізнання. Проаналізовано науково-теоретичні погляди учених другої половини–кінця ХХ століття, в яких обґрунтовано структуру музичного краєзнавства як складової краєзнавчої та мистецтвознавчої наук.

Ключові слова: музичне краєзнавство, краєзнавство, мистецтвознавство, музикознавство, принцип субординації.

Постановка проблеми. Сучасна наука характеризується прагненням до цілісного і багатостороннього охоплення досліджуваних об'єктів накопичення нового матеріалу, що не піддається тлумаченню на основі існуючих схем, змушує до пошуку нових інтенсивних шляхів розвитку, що призводить час від часу до радикальної зміни основних компонентів змістовної структури науки, до висунення нових принципів пізнання, категорій і методів.

На кожному історичному етапі наукове пізнання здійснюється шляхом використання сукупності пізнавальних форм – фундаментальних категорій, понять, методів, схем пояснення, принципів, що зумовлюють стиль мислення.

Історію науки пронизує складне, діалектичне поєднання процесів диференціації й інтеграції. Освоєння нових аспектів дійсності і поглиблення пізнання призводять до диференціації науки на спеціалізовані напрями знання; водночас потреба в синтезі знання постійно знаходить вираження в інтегративній тенденції. Первинно нові галузі науки формувалися за предметною ознакою – шляхом залучення до процесу пізнання явищ дійсності. Для сучасної науки стає усе більш характерним перехід від предметної до проблемної орієнтації, тобто нові напрями наукового знання виникають у зв'язку з обґрунтуванням значної теоретичної або практичної проблеми. Таким чином формувались і продовжують з'являтися «межові» науки, як от: біофізика, психофізіологія, літературне краєзнавство, музичне краєзнавство тощо. Їх поява поглиблює у нових формах процеси диференціації науки, але разом із тим дає нову основу для інтеграції раніше розмежованих наукових дисциплін. Г. Волков ще у 70-ті рр. ХХ ст., характеризуючи найближчі перспективи розвитку науки, стверджував, що зникають протилежності, по-перше, між наукою і мистецтвом, оскільки наукова діяльність все більше потребує уяви, фантазії, інтуїції; і, по-друге, між сферою освіти і науково-дослідницької діяльності, позаяк навчання з часом відбуватиметься в процесі досліджень, методом «самостійних відкриттів» [5, с. 65].

Сьогодні у прогресивному науковому процесі чітко виступають дві тенденції: із одного боку, синтез наук і створення узагальнюючих теорій, а з іншого, – диференціація наук і виникнення напрямів вузької наукової спеціалізації. В обох тенденціях важливе значення має застосування методів суміжних і несуміжних наук. Адже наука, що зароджується на межі двох наук, початково користується методологією обох наук, а згодом виробляє власну методологію. Ці розмірковування значною мірою стосуються наукового поля музичного краєзнавства, що має

значну історичну генезу, і на сучасному етапі духовного розвитку українського суспільства ХХІ століття відіграє важливу роль у естетичному, національно-патріотичному вихованні підростаючого покоління шляхом активізації інтересу до історії країни, її культури, у т. ч. й музичної.

Аналіз останніх досліджень і публікацій з проблеми, виокремлення невирішених її частин. Зважаючи на комплексний характер проблеми, важливими для її розв'язання є методологічні праці, в яких: обґрунтовано цілісні системи (Б. Афанасьєв); методологію становлення наукових теорій (Б. Кедров, Б. Кузнєцов, М. Планк); проаналізовано методи побудови наукових теорій (Д. Горський, А. Зінов'єв, В. Садовський, В. Смирнов, А. Тарський), їх моделі, структури (А. Ракитов, П. Йолон, В. Садовський, Г. Щедровицький); схарактеризовано види наукових положень, елементів науки (П. Копнін, Е. Жирик); висвітлено методологічні питання розуміння структури науки (П. Копнін, В. Свідерський, А. Уйомов); засоби та методи дослідження наукових структур (Є. Нікітін, Д. Горський). Упродовж останнього десятиліття спостерігається значне підвищення інтересу науковців до музичного краєзнавства. На необхідність відтворення цілісної панорами музичної культури країни, яка немислима без проведення музично-краєзнавчих досліджень, вивчення місцевих музично-історичних матеріалів вказували М. Алексєєв, М. Етінгер, Б. Штейнпрес. Зокрема, Д. Лихачов розглядав краєзнавство як дієвий засіб збереження і відродження культури країни. Композитор Е. Денисов надавав великого значення музично-краєзнавчим методам дослідження під час вивчення життя і творчості композиторів, які були несправедливо забуті, «викреслені» з офіційної історії музики. Музичне краєзнавство як частину музикознавства і розділ краєзнавства досліджували Н. Мещерякова, Б. Штейнпрес, М. Етінгер та ін. Сутність музичного краєзнавства, з цього погляду, полягає у вивченні

сукупності усіх явищ музичної культури краю та використанні отриманого матеріалу в освітньому процесі. Фундаментальне методологічне значення мають погляди вчених, які зробили внесок у розробку теорії і практики шкільного і вишівського краєзнавства (П. Іванов, Д. Кацюба, О. Барков, Н. Милонов, К. Строев та ін.); а також погляди вітчизняних музикознавців, що поклали початок розвитку музичного краєзнавства як галузі наукових знань (М. Етінгер, Є. Карпова, Т. Куперт, Н. Мещерякова, Б. Штейнпрес та ін.).

Разом із тим констатуємо, що на сучасному етапі необхідно дослідити генезу методологічних основ музичного краєзнавства у спадщині вітчизняних науковців, починаючи з 30-х років ХХ століття, творчо використавши їх ідеї для розвитку музичного краєзнавства у нових суспільних умовах виховання підростаючого покоління.

Формулювання цілей статті. З огляду на вищезазначене у статті проаналізуємо значення музичного краєзнавства в системі науки. Для виконання означеної мети необхідно виконати такі завдання: 1) проаналізувати історіогенезу науково-педагогічної думки др. пол. – к. ХХ ст. місця; 2) виокремити ключові положення щодо наукового поля музичного краєзнавства; 3) визначити й аргументувати роль музичного краєзнавства в естетичному, національно-патріотичному вихованні підростаючого покоління.

Виклад основного матеріалу дослідження. Серйозною причиною «нерозвиненості» окремих галузей краєзнавства, у т. ч. художнього і музичного, вважаємо призупинення розвитку краєзнавчого руху в другій половині 1930-х рр. Це явище зумовлювалося об'єктивними чинниками культурного поступу, його ідеологізацією [6]. С. Шмідт стверджував, що до «неугодних і гнаних» наук було віднесено не лише генетику та кібернетику, а й краєзнавство, з якого, власне, й почалися утиски окремих наукових галузей. Учений підкреслював, що «...краєзнавці були заслані ще на початку

30-х років. Те, що тепер символізується «1937 роком», настало для них вже тоді» (переклад з рос. – О. Т.) [10, с. 70].

З середини ХХ ст. почав розвиватися новий комплексний підхід до вивчення науки – наукознавство. Об'єктом його дослідження є вивчення походження нових наук, наукових напрямів, зокрема й музичного краєзнавства. Необхідність комплексного дослідження явищ музичної культури краю сприяє поглибленню внутрішніх зв'язків музичного краєзнавства (за принципом субординації) і зовнішніх зв'язків (за принципом координації) з іншими науками і напрямами.

Розгляд музичного краєзнавства як нової галузі наукового знання, його походження і зв'язки з іншими науками, науковими напрямами і дисциплінами, не може бути вирішене без аналізу системи класифікації наук. Класифікація наук є не що інше, як розкриття взаємного зв'язку наук на підставі певних принципів і визначення цього зв'язку у вигляді логічного обґрунтування розташування наук. Вітчизняний наукознавець Б. Кедров писав, що класифікація наук означає зв'язок наук, виражений у їх розташуванні у певній послідовності або в системі згідно з деякими загальними ознаками [7, с. 50].

Поряд із традиційними дослідженнями, проблемний характер орієнтації сучасної науки, соціальне замовлення суспільства викликали до життя широке розгортання міждисциплінарних і комплексних досліджень, що здійснюються на основі методологічних засад декількох наук. Так, сьогодні для музикознавства характерна необхідність комплексного дослідження музично-культурної спадщини, використовуючи допомогу різнопрофільних фахівців – істориків, етнографів, соціологів, краєзнавців, педагогів, психологів, музикантів-краєзнавців та ін. Саме музичне краєзнавство користується методами і джерелами педагогіки, психології, музикознавства, краєзнавства, етнографії, етнопедагогіки, етнопсихології та ін. Водночас, у

музичному краєзнавстві формуються і власні методи, які спочатку синтезують риси методів «межових» наук, а згодом – трансформують їх, стають специфічними саме для цієї галузі наукових знань.

Наука постає у повному розумінні цього слова тільки за умови, якщо вона починає виконувати функції наукового методу в пізнанні явищ, що складають об'єкт її пізнання. Наука передбачає наявність глибокої методології, адекватних методів пізнання свого об'єкта. Музичне краєзнавство, в цьому сенсі є «надійним інструментом» вивчення музичної культури краю і збагачення освітніх процесів закладів освіти. Знання музичної культури рідного краю зумовили появу багатьох дисциплін, і зокрема мистецтвознавства, яке в широкому сенсі розглядають як комплекс суспільних наук, які вивчають мистецтво, художню культуру суспільства, загалом види мистецтва, їх специфіку і ставлення до дійсності, виникнення та закономірності розвитку, роль в історії суспільної свідомості, взаємозв'язок із соціальним життям і з іншими явищами культури, весь комплекс питань змісту і форми художніх творів.

Мистецтвознавчі науки поєднують літературознавство, театрознавство, кінознавство, а також музикознавство. Музикознавство – наука, яка вивчає музику як особливу форму художнього осягнення світу, її зв'язки з дійсністю та іншими галузями людської культури, закономірності та особливості музичного мистецтва, які визначають його специфічний характер. Музикознавство є важливою галуззю мистецтвознавства й інтегрує в собі дисципліни музично-теоретичного та музично-історичного спрямування. Це узгоджується з позицією С. Ривкіної, що «наука у розвиненому вигляді є складною системою, де в якості елементів виступають самостійні наукові дисципліни (наприклад, соціологія, історія, економічні науки, педагогіка, музикознавство)» (переклад з рос. – О. Т.) [9, с. 223].

Структура музикознавства донині є предметом наукових дискусій. У працях вітчизняних музикознавців Л. Мазеля, Ю. Кремлева, Б. Яворського, В. Цуккермана, Х. Кушнарьова, Т. Ліванова та ін., словниках та енциклопедіях різних років трапляються неоднозначні тлумачення його складових. Більшість дослідників схиляються до думки, що у музикознавстві виділяють такі галузі: теоретичне музикознавство (теорія музики), історичне музикознавство (історія музики), музичне інструментознавство, музична етнографія, музична акустика, музична психологія, музична критика, які є частинами музикознавства та інших наук, наприклад, музична соціологія, музична палеографія, музична археологія. Не стало винятком і музичне краєзнавство, яке розглядається як частина музикознавства та краєзнавства.

Краєзнавство тлумачиться як всебічне вивчення певної частини країни (краю, області, району, міста, села) переважно силами місцевого населення, що здійснюється у зв'язку із завданнями, які стоять перед науковими, культурно-освітніми, навчально-виховними та педагогічними установами. Сучасний термін «краєзнавство» з'явився на зміну колишнім термінам – «батьківщинознавство» і «вітчизнознавство». О. Барков зазначав, що «краєзнавство – це комплекс наукових дисциплін, різних за змістом і методами дослідження, але провідних у своїй сукупності до наукового і всебічного пізнання краю» (переклад з рос. – О. Т.) [4, с. 80]. Комплексне краєзнавство вивчає всі ці питання у взаємозв'язку, галузеве краєзнавство – окремі розділи: географічне краєзнавство, історичне краєзнавство, етнографічне краєзнавство [4, с. 313].

Музичне краєзнавство також відноситься до галузевого краєзнавства як частина музикознавства та краєзнавства. З методологічної точки зору, зазначені науки співвідносяться з музичним краєзнавством за принципом субординації, тобто зв'язок між ними внутрішній, органічний, а не зовнішній,

вони виводяться і розвиваються одна з іншої. Змістовна класифікація виражається принципами: від загального до конкретного, від простого до складного, від нижчого до вищого. Дослідження місця розташування музичного краєзнавства, його теоретичних і методологічних основ, взаємозв'язків із іншими науковими дисциплінами і напрямками дозволили дослідникам стверджувати, що музичне краєзнавство – порівняно молода наукова дисципліна, що є частиною культури (яка розглядається у широкому сенсі, як категорія, що позначає сукупність всіх матеріальних і духовних досягнень людства); входить у групу громадських (соціальних) наук. Музичне краєзнавство відносять до числа «межових» наук. Воно утворилося в результаті «сплаву» краєзнавства, музикознавства, етнографії та психолого-педагогічних наук (історії музики окремих країн і народів і ін., музичної етнографії, музичної педагогіки, музичної психології, етнопедагогіки, етнопсихології). У структурі музичного краєзнавства виокремлюють музично-історичне краєзнавство та музично-педагогічне краєзнавство. Завдання музичного краєзнавства визначають завданнями, які входять до структур його складових – краєзнавчої історії музики, краєзнавчої музичної етнографії, музично-педагогічного краєзнавства.

Для сучасного етапу розвитку музичного краєзнавства характерно поглиблення внутрішніх зв'язків із іншими частинами історичного й теоретичного музикознавства, а також взаємозв'язок з іншими науковими дисциплінами і напрямками, що є наслідком необхідності комплексного дослідження явищ музичної культури, використовуючи арсенал різних наук.

Термін «музичне краєзнавство» вперше був ужитий Б. Асаф'євим у праці «Російська музика» у 30-ті рр. XX ст. [1, с. 9]. Автор наголошував на нерозвиненості музичного краєзнавства і, як наслідок, – відсутності цілісного уявлення про музичну культуру країни. У 1966 р. цей термін вводить

в науковий обіг у другому виданні Енциклопедичного словника, де зазначено: «Музичне краєзнавство – це вивчення музичної культури окремої області, краю, міста тощо» [150], включається в зміст поняття «музикознавство» як «вивчення музичної культури областей, міст і т. ін. і входить у завдання музичного краєзнавства» [336].

У наукових дослідженнях другої половини ХХ ст. музичне краєзнавство обґрунтовувалося як важливий науковий напрям. «Загальна історія музичної культури країни ще не написана» – ця теза Б. Штейнпреса, зафіксована понад п'ятдесят років тому в передмові до його праці, присвяченій музичному життю периферійних центрів (маленьких містечок, сіл тощо), актуальна і донині. Б. Асаф'єв у 30-ті рр. ХХ ст. писав: «Так як наше музичне краєзнавство тільки-тільки зароджується і притому дуже боязко, я не міг вийти в своєму викладі історії російської музики за межі двох центральних осередків творчості, відтворення і слухання музики – Москви і Петербурга» (переклад з рос. – О. Т.) [2, с. 312]. І це було приводом для роздумів і переживань ученого. Н. Мещерякова зазначала, що поступово в історії музики і музично-критичної думки долається авторитарний підхід, установка на «центр» (прим. – О. Т.). Дослідницька увага, яка довгі десятиліття була сконцентрована на музичній культурі столиць, звертається до нового маловивченого об'єкту в музичній культурі ... – провінції» [8, с. 1]. Є. Карпова підкреслювала, що в останні десятиліття в радянських музично-історичних дослідженнях все більше уваги приділяється питанням історії музичного життя окремих міст, країв, областей. Музичне краєзнавство, поступово виділяючись у самостійний напрям, покликане зберегти і зробити загальним надбанням накопичені цінності музичної культури [6, с. 174], які в подальшому «якісно змінюють спосіб буття людини, на осмисленіший, упорядкованіший, гармонійніший» [10, с. 28].

Чітко звучить позиція М. Етінгера: «...настав час, щоб від загальної музичної культури відбрунькувалася порівняно самостійна гілка музичного краєзнавства, подібно до таких молодих наукових дисциплін, як історичне або літературне краєзнавство» (переклад з рос. – О. Т.) [102]. Т. Куперт вважає, що вихід у світ в 60-х рр. ХХ ст. двотомного збірника нарисів за редакцією Б. Штейнпреса «З музичного минулого», поклав початок розвитку музичного краєзнавства як нового напрямку в музикознавстві [2]. Термін «музичне краєзнавство» було використано і у другому виданні енциклопедичного музичного словника за редакцією Б. Штейнпреса та І. Ямпольського. Автори запропонували таке визначення музичного краєзнавства: це – вивчення музичної культури окремої області, краю, міста тощо. У музичному словнику спеціальних термінів і виразів Г. Балтера дано таке визначення поняття «музичне краєзнавство»: складова частина фольклористики; вивчення народної творчості різних регіонів країни [3, с. 350].

Теоретики музичної педагогіки (Е. Абдулін, Б. Асаф'єв, М. Етінгер, Д. Кабалевський та ін.) визначали зміст та завдання музичного краєзнавства, з одного боку, як вивчення сукупності явищ культури окремого краю, включаючи життя і творчість місцевих композиторів і виконавців, або уже відомих митців, які тією чи іншою мірою з тим чи іншим краєм пов'язані (Б. Асаф'єв), а з іншого, – обґрунтовували думку, що воно не повинно зводитися тільки до зібрання окремих фактів із музичного мистецтва краю, а цілеспрямовано вивчати засобами мистецтва саме суспільно-громадське життя, виховувати у молодого покоління почуття патріотизму, активної громадянської позиції (М. Етінгер).

Починаючи з 60-х рр. ХХ ст., музичне краєзнавство розглядається як частина музикознавства та розділ краєзнавства. Зокрема Т. Куперт зазначає, що «музичне краєзнавство з кожною новою науковою працею все більше утверджується не тільки як галузь комплексного

краєзнавства, збільшуючи факти з історії музичного життя будь-якої обраної області або регіону, а й як невід'ємна частина загальної історії вітчизняної культури» (переклад з рос. – О. Т.) [8].

Висновки з дослідження і перспективи подальших розвідок. Отже, музичне краєзнавство пов'язане з усіма галузями людського знання: одні мають віддалене відношення до нього (класифікуються за принципом координатії, де в основі лежать зовнішні зв'язки); інші – тісно і логічно пов'язані (за близькістю об'єктів, методологічних підходів, схожістю принципів і прийомів вивчення (йдеться про реалізацію принципу субординації – внутрішнього зв'язку між науками, завдяки якому вони виникають і розвиваються). Музичне краєзнавство, що складається з краєзнавчої музичної етнографії, краєзнавчої історії музики, музично-педагогічного краєзнавства, за принципом субординації пов'язане з напрямками наукового пізнання й людського знання. Краєзнавча етномузикологія пов'язана з етнографією (фольклористикою) і музичною етнографією; краєзнавча історія музики – із загальною історією музики, історією музики окремих країн і народів; музично-педагогічне краєзнавство – з психолого-педагогічними дисциплінами, і зокрема з музичною педагогікою психологією; етнопедагогіка розвивається у зв'язку з музично-педагогічним краєзнавством краєзнавчо-музичною фольклористикою. Складові музичного краєзнавства взаємопов'язані з комплексним і з галузевим краєзнавством: історичним, літературним, географічним та ін.

Подальшого наукового вивчення потребує дослідження структури музичного краєзнавства в історичній генезі, його зв'язків із краєзнавством загалом та мистецтвознавством зокрема.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Асафьев Б. В. Современное русское музыкознание и его исторические задачи // *De musica*. 1923. Вып. 1. С. 144–165.
2. Асафьев Б. В. Музыка в современной школе // *Избранные статьи о музыкальном просвещении и образовании* / [ред. Е. Орлова]. Москва ; Ленинград, 1965. С. 52–68.
3. Балтер Г. А. Музыкальный словарь специальных терминов и выражений : немецко-русский и русско-немецкий. Москва, 1976. 484 с.
4. Барков А. С. Вопросы методики и истории географии Москва, 1961. 98 с.
5. Волков Г. Н. Социальные и методологические проблемы современной науки. Москва, 1987. 165 с.
6. Карпова Е. К. Музыкальная жизнь дореволюционной Казани : автореф. дисс. на соискание науч. степени канд. искусствоведения. Казань, 1986. 25 с.
7. Кедров Б. М. Классификация наук. Москва, 1961. Т. 1. 431 с.
8. Мещерякова Н. А. Музыкальная культура Дона и Приазовья (по материалам местной прессы, 1870–1917) : дисс. ... канд. искусствоведения. Ленинград, 1989. 191 с.
9. Рывкина С. О понятии «система наук» // *Проблемы исследования структуры науки* / [ред. В. Н. Борисов]. Новосибирск, 1967. С. 221–224.
10. Сотська Г. І. Теоретичні та методичні засади формування естетичної культури майбутнього вчителя образотворчого мистецтва // *Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання у підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми*: зб. наук. пр. Вип. 28 / Редкол.: І.А. Зязюн (голова) та ін. Київ–Вінниця: ТОВ фірма «Планер», 2011. С.472–477.
11. Шмидт С. Без любви к малой родине, к ее

памятникам и природе невозможно почитание и родины большой // *Родина*. 1989. № 4. С. 70–71.

12. Штейнпресс Б. С. Из музыкального прошлого. Москва, 1960. Вып. 1. 519 с.

REFERENCES

1. Asafev B. V. Sovremennoe russkoe muzykoznaneye y eho storycheskiye zadachy // *De muzica*. 1923. Вып. 1. S. 144–165.

2. Asaf'ev B. V. Muzyka v sovremennoj obshcheobrazovatel'noj shkole // *Izbrannye stat'i o muzykal'nom prosveshchenii i obrazovanii* / Moskva; Leningrad, 1965. S.52–68.

3. Balter G. A. Muzykal'nyj slovar' special'nyh terminov i vyrazhenij: nemecko-russkij i russko-nemeckij. Moskva, 1976. 484 s.

4. Barkov A. S. Voprosy metodiki i istorii geografii Moskva, 1961. 98 s.

5. Volkov G. N. Social'nye i metodologicheskie problemy sovremennoj nauki. Moskva, 1987. 165 s.

6. Karpova E. K. Muzykal'naya zhizn' dorevolucionnoj Kazani: avtoref. diss. na soiskanie nauch. stepeni kand. iskusstvovedeniya. Kazan', 1986. 25 s.

7. Kedrov B. M. Klassifikaciya nauk. Moskva, 1961. T.1 431 s.

8. Meshcheryakova N. A. Muzykal'naya kul'tura Dona i Priazov'ya (po materialam mestnoj pressy, 1870–1917) : diss. ... kand. iskusstvovedeniya. Leningrad, 1989. 191 s.

9. Ryvkina S. O ponyatii «sistema nauk» // *Problemy issledovaniya struktury nauki* / [red. V. N. Borisov]. Novosibirsk, 1967. S. 221–224.

10. Sots'ka G. I. Teoretichni ta metodichni zasadi formuvannya estetichnoi kul'turi majbutn'ogo vchitelya obrazotvorchogo mistectva // *Suchasni informacijni tekhnologii ta innovacijni metodiki navchannya u pidgotovci fahivciv: metodologiya, teoriya, dosvid, problemi: zb. nauk. pr. Vip. 28 /*

Redkol.: I.A. Zyazyun (golova) ta in. Kiïv–Vinnicya: TOV firma «Planer», 2011. S. 472–477.

11. SHmidt S. Bez lyubvi k maloj rodine, k ee pamyatnikam i prirode nevozmozhno pochitanie i rodiny bol'shoj // Rodina. 1989. № 4. S. 70–71.

12. SHtejnpress B. S. Iz muzykal'nogo proshlogo. Moskva, 1960. Vyp. 1. 519 s.

TKACHUK O. MUSICAL REGIONAL ETHNOGRAPHY IN THE SYSTEM OF SCIENTIFIC KNOWLEDGE: HISTORICAL AND PEDAGOGICAL ASPECT

***Abstract.** The article deals with the place of musical history in the system of scientific knowledge. The author states that in the progressive scientific process two tendencies, on the one hand, synthesis of the sciences and creation of generalizing theories, and on the other - differentiation of the sciences and the emergence of a narrow scientific specialization, clearly stand out. In both trends, the application of the methods of related and non-related sciences is important. After all, the science that emerges at the boundary of the two sciences first uses the methodology of both sciences, and then develops its own methodology.*

The author argues that, along with traditional studies, the problematic nature of the orientation of modern science, social ordering of society have caused a wide deployment of interdisciplinary and complex research, carried out on the basis of methodological foundations of several sciences.

Thus, today musicology is characterized by the need for a comprehensive study of the musical and cultural heritage, using the assistance of various specialists – historians, ethnographers, sociologists, local historians, teachers, psychologists, musicians, local lore and others. Music history uses the methods and sources of pedagogy, psychology, musicology, local history, ethnography, ethno-pedagogy, ethno-psychology, etc. At the same time, the local history of music has formed their own methods, which first

synthesize the features of the methods of "butt" sciences, and then – transform them, become specific for this area of scientific knowledge.

The findings emphasize that ethnography of local lore is connected with ethnography (folklore) and musical ethnography; local history of music with such parts of historical musicology as general history of music, history of music of particular countries and peoples, etc.; music-pedagogical studies in the component of musicology (with musical pedagogy and psychology) and psychological and pedagogical disciplines; ethno-pedagogy is associated with both folklore studies and music-pedagogical studies. All the components of musical history are closely interconnected, both with complex and with local history: historical, literary, geographical and other.

Keywords: *musical local history, local history, art history, musicology, principle of subordination.*

ТКАЧУК А. МУЗЫКАЛЬНОЕ КРАЕВЕДЕНИЕ В СИСТЕМЕ НАУЧНОГО ЗНАНИЯ: ИСТОРИКО-ПЕДАГОГИЧЕСКИЙ АСПЕКТ

Аннотация. *В статье охарактеризовано значение музыкального краеведения в системе научного знания. Проанализированы научно-теоретические взгляды учёных второй половины – конца XX века, в которых обоснована структура музыкального краеведения как составляющей краеведения и искусствоведения.*

Ключевые слова: *музыкальное краеведение, краеведение, искусствознание, музыкознание, принцип субординации.*